

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне і практичне значення
результатів дисертації **Оріщенко Антона Вячеславовича**
на тему: «Педагогічна школа Макса Шлоссберга та її значення для розвитку
американського трубного виконавства другої половини ХХ століття», поданої
на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за
спеціальністю
011 – Освітні, педагогічні науки

Публічну презентацію та обговорення результатів дисертаційної роботи здійснено на засідання кафедри педагогіки факультету педагогіки і психології ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (протокол № 11 від 14 травня 2026р.).

Актуальність теми та її зв'язок з планами наукових робіт установи.

Сучасний етап розвитку української культури та музичної освіти, постійні зміни й нововведення, які відбуваються в процесі підготовки професійних музичних кадрів, вимагають пошуку оптимальних шляхів вирішення нагальних проблем і звернення до визначного зарубіжного досвіду. Тому виняткової уваги потребує дослідження педагогічної школи Макса Шлоссберга. Методика гри на духових інструментах та професійно-педагогічна майстерність є складниками мистецько-педагогічної науки, яка розглядає загальні закономірності освітнього процесу в підготовці професійних музикантів. Вітчизняна мистецька педагогіка в галузі духових інструментів налічує трохи більше століття. Тому дослідження школи американського педагога і виконавця присвячене Максиму Шлоссбергу та її розвитку в творчій спадщині його учнів є доцільним.

Становлення та розвиток професійної школи Макса Шлоссберга та його послідовників розглядається як неперервний історичний процес. Серед учнів Макса Шлоссберга було чимало відомих музикантів, які стали солістами провідних американських оркестрів, а також університетськими професорами. Крім того, він автор всесвітньо відомої методичної праці «Daily Drills and Technical Studies for Trumpet». Завдяки діяльності Макса Шлоссберга простежується взаємодія двох чинників, що стимулювали розвиток мистецької школи трубного виконавства: а) безпосередньо становлення самої професійної музичної освіти в Америці; б) активізація громадського життя, зокрема музичного. Це й зумовило вибір теми дослідження «Педагогічна школа Макса Шлоссберга та її значення для розвитку американського трубного виконавства другої половини ХХ століття».

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.), де «Освітньо-творчий рівень вищої освіти передбачає оволодіння методологією мистецької та мистецько-педагогічної діяльності...» і значна увага приділяється виявленню зарубіжного досвіду та передачі молодому поколінню кращих традицій минулого, особливого значення набуває інтенсивний пошук визначних «персоналій минулого» в зарубіжній мистецькій освіті,

Дисертацію виконано у межах теми науково-дослідної роботи кафедри педагогіки Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» «Якість сучасної освіти: теорія, моніторинг, технології» (державний реєстраційний номер 0117U002854). Тему дисертації затверджено Вченою радою Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (протокол №3 від 27 вересня 2024 р.).

Особиста участь автора в отриманні конкретних наукових результатів, викладених у дисертації.

Дисертація є завершеною науковою працею, виконаною особисто дисертантом у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить нові наукові положення та висновки, сукупність яких кваліфікується як вагомий внесок у дослідження проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців з музичного мистецтва. Основні результати дисертаційної роботи отримано автором самостійно.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи Оріщенко А. В. забезпечується використанням сучасних теоретичних, емпіричних і практичних методів дослідження, опрацюванням значного обсягу наукових джерел, методичних матеріалів. Достовірність отриманих результатів підтверджується їх теоретичним узагальненням, апробацією на наукових конференціях, публікаціями у фахових наукових виданнях, а також практичним впровадженням окремих положень дослідження. Це забезпечило проведення всебічного аналізу досліджуваної проблеми.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше проаналізовано роль педагогічної школи Макса Шлоссберга, Джульєрдської школи у становленні та розвитку американського трубного виконавства другої половини ХХ століття: 1) з урахуванням наукових положень історико-педагогічного, парадигмального, біографічного, культурологічного та джерело-орієнтованого методологічних підходів здійснено класифікацію джерел та наукової літератури (зарубіжні монографії, присвячені школі М. Шлоссберга та методикам його учнів; документи із архівів Джульєрдської школи (першоджерела); статті та праці американських науковців; вітчизняні дослідження)); здійснено термінологічний аналіз основних категорій та понять в музичній освіті ХХ століття в контексті ідей школи Макса Шлоссберга, зокрема таких, як flip – техніка, flaw, mute, pedal tones, shake, timbre, visualizer, wah-wah тощо); розкрито педагогічні ідеї школи Макса Шлоссберга (акцент на фундаментальних навичках, розуміння дихання як центрального елемента у навчанні гри на духових інструментів, підготовка трубача як оркестранта, ідея поєднання педагогічної й виконавської складових; визначено принципи навчання в педагогічній школі Макса Шлоссберга (доступності, системності, наочності, практичної спрямованості освіти, свідомості та активності, міцності засвоєння знань; доведено, що мета кожного заняття Макса Шлоссберга – це підбиття короткого підсумку самостійних занять; схарактеризовано методику учнів Макса Шлоссберга (Джеймса Стемпа, Луїса Девідсона, Гаррі Гланца), але були певні й відмінності від методики Макса

Шлоссберга; доведено, що Г. Гланц у музичній педагогіці вперше використав спостереження та бесіду, метод діалогу, де суб'єкт-суб'єктна взаємодія пояснювалася через рівність людської гідності та унікальність кожного учасника освітнього процесу.

Удосконалено уявлення про цілісну педагогічну школу Макса Шлоссберга (всі її складники) та її значущість на відміну від попередніх дослідників, де розглядалися лише педагогічні методики та самостійна робота студентів.

До наукового обігу введено 36 маловідомих документальних джерел.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що його положення й висновки можуть бути використані для подальших історико-педагогічних, музикознавчих, культурологічних і філософських наукових досліджень; для вдосконалення й розширення змісту навчальних курсів з історії зарубіжної педагогіки та історії світової культури. Матеріали дослідження покладено в основу навчально-методичного комплексу «Спеціальний музичний інструмент» (автор А.В. Оріщенко), розроблено авторські методичні рекомендації для здобувачів освіти, які можна використовувати у процесі фахової підготовки бакалаврів і магістрів мистецьких спеціальностей у закладах вищої освіти, в системі післядипломної педагогічної освіти й самоосвіти.

Основні результати дисертаційної роботи *упроваджено* в освітній процес Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (довідка №1/427 від 08.05.2026 р.), Полтавської академії неперервної освіти ім. М. В. Остроградського (довідка №01- 33/30 від 05.05.2026 р.), Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (довідка № 04/598 від 08.03.2026 р.), Павлоградської загальноосвітньої школи I-III ступенів №9 Павлоградської міської ради Дніпропетровської області (довідка №699/01 від 10.03 2026).

Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах опублікованих автором.

Основні положення та результати дисертаційної роботи висвітлені у 9 публікаціях автора: 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 навчально-методичний комплекс, 5 – збірниках апробаційного характеру.

Особистий внесок здобувача в статті, опублікованій у співавторстві з І. Цебрій, здобувачеві належать фактичний матеріал та обґрунтування діяльності Джульярдської школи, її специфічного характеру, проаналізовано формування класичної музичної освіти в Америці в часи Макса Шлоссберга.

Список опублікованих праць за темою дисертації.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати здобувача

1. Оріщенко А. Педагогічні ідеї та виконавські техніки в школі Макса Шлоссберга. *Естетика і етика педагогічної дії*. 2024. Вип. 30. С. 133-143. DOI : <https://doi.org/10.33989/2226-4051.2024.30.320973>
2. Оріщенко А. В. Цебрій І. В. Школа Макса Шлоссберга в науковій літературі та методологічні підходи до вивчення проблеми. *Перспективи*

та інновації науки. 2025. №3. С. 755-770. DOI : [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-3\(49\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-3(49))

3. Оріщенко А. В. Джульярдська школа і внесок в неї Макса Шлоссберга. *Вісник науки і освіти*. 2025. № 2(32). Серія «Педагогіка». С. 133-143. DOI : [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-2\(32\)-](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-2(32)-)
4. Оріщенко А. В. Принципи навчання в педагогічній школі Макса Шлоссберга. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 84, том 3, 2025. С. 310-315. DOI : <https://doi.org/10.24919/2308-4863/84-3-45>

Посібник

5. Оріщенко А. Данильченко Ю. Спеціальний музичний інструмент: навчально-методичний комплекс для здобувачів освіти закладів вищої мистецької освіти. Видавництво «Формат+». 2024. 88 с.

Стаття в зарубіжному науковому виданні

6. Оріщенко А. Методичний підхід Вільяма Ваккьяно – одного з кращих учнів Макса Шлоссберга. *Future of science: innovations and perspectives: Proceedings of V International Scientific and Practical Conference*. Stockholm, Sweden. 2025. С. 182-188.

Праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

7. Оріщенко А. Розвиток виконавства на духових інструментах в Україні. *Мистецька освіта та естетичне виховання молоді: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (15-16 грудня 2022 р.)*. Частина 2. Полтава: Навчально-науковий інститут культури і мистецтв. Видавничий відділ ПУЕТ, 2022. С. 82-85. URL : <https://lnk.ua/5jxi9GwLK>
8. Оріщенко А. Розвиток мистецької педагогіки в США та Україні: загальний огляд. *Мистецька освіта в контексті глобалізації та полікультурності: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (16 травня 2024 р.)*. Полтава: Навчально-науковий інститут мистецтв. Видавничий відділ ПУЕТ, 2024. С. 163-170. URL : <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10493>
9. Оріщенко А. Освітній процес в Джульярдській школі в першій половині ХХ століття. *Global Trends In Science And Education. Proceedings. of II International Scientific and Practical Conference Kyiv, Ukraine. 10-12 March 2025*. Р. 413-419. URL : <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/03/GLOBAL-TRENDS-IN-SCIENCE-AND-EDUCATION-10-12.03.25.pdf>

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертації доповідалися й обговорювалися на засіданнях ученої ради, кафедри музичного мистецтва та хореографії ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»; оприлюднені на науково-практичних конференціях різних рівнів:

двох Міжнародних – «Future of science: innovations and perspectives: Proceedings of V International Scientific and Practical Conference» (Стокгольм,

Швеція, 2025), «Global Trends In Science And Education. Proceedings of II International Scientific and Practical Conference» (Kyiv, Ukraine, 2025);

Всеукраїнській з міжнародною участю – «Мистецька освіта та естетичне виховання молоді. Частина 2» (Полтава, 2022),

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. За змістом дисертаційна робота Оріщенко Антона Вячеславовича на тему: «Педагогічна школа Макса Шлоссберга та її значення для розвитку американського трубного виконавства другої половини ХХ століття» повністю відповідає спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію написано грамотною українською мовою, стиль викладання матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі.

ВИСНОВОК:

1. Дисертація здобувача ступеня доктора філософії Оріщенко Антона Вячеславовича на тему: «Педагогічна школа Макса Шлоссберга та її значення для розвитку американського трубного виконавства другої половини ХХ століття» виконана на високому науковому рівні, не порушує принципів академічної доброчесності та є закінченим науковим дослідженням, сукупність теоретичних і практичних результатів якого розв'язує наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

2. Дисертація за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені в п. 6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 14 травня 2026 р. № 44 (зі змінами).

3. Рекомендувати вченій раді ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» розглянути склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова ради – МИГОВИЧ Ірина Вікторівна, д-р пед. наук, професор, начальник відділу міжнародних зв'язків, директор інституту міжнародної освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Рецензенти – ВАХОВСЬКИЙ Леонід Цезаревич д-р. пед. наук, професор, професор кафедри спеціальної освіти, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»; СБІТНЄВА Людмила Миколаївна, д-р. пед. наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва та хореографії, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Опоненти – СУЛАЄВА Наталія Вікторівна, д-р пед. наук, професор, Заслужена артистка України, професор кафедри музики імені Григорія Левченка, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка; ЧЕРКАСОВ Володимир Федорович, д-р пед. наук, професор, професор кафедри мистецьких дисциплін, завідувач відділу науково-

методичної роботи та професійної підготовки працівників закладів сфери культури, Комунальний заклад вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради.

4. Дисертація Оріщенко Антона Вячеславовича на тему: «Педагогічна школа Макса Шлоссберга та її значення для розвитку американського трубного виконавства другої половини ХХ століття» може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки у разовій спеціалізованій вченій раді.

Голова засідання:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки факультету
педагогіки і психології ДЗ ЛНУ
імені Тараса Шевченка

Людмила БУТЕНКО